

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 1364
Warszawa, 7 marca 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Grzegorza Matusiaka.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Jan Krzysztof Ardanowski; (-) Marek Ast; (-) Piotr Babinetz; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Wojciech Buczak; (-) Waldemar Buda; (-) Lidia Burzyńska; (-) Anna Cicholska; (-) Witold Czarnecki; (-) Arkadiusz Czartoryski; (-) Katarzyna Czochara; (-) Antoni Duda; (-) Elżbieta Duda; (-) Jan Duda; (-) Barbara Dziuk; (-) Jacek Falfus; (-) Andrzej Gawron; (-) Szymon Giżyński; (-) Jarosław Gonciarz; (-) Jerzy Gosiewski; (-) Marcin Horała; (-) Józefa Hryniewicz; (-) Michał Jach; (-) Krzysztof Jurgiel; (-) Alicja Kaczorowska; (-) Piotr Kaleta; (-) Jan Kilian; (-) Lech Kołakowski; (-) Robert Kołakowski; (-) Wojciech Kossakowski; (-) Andrzej Kosztowniak; (-) Jarosław Krajewski; (-) Leonard Krasulski; (-) Andrzej

Kryj; (-) Bernadeta Krynicka; (-) Dariusz Kubiak; (-) Jacek Kurzępa; (-) Anna Kwiecień; (-) Bogdan Latosiński; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Paweł Lisiecki; (-) Marzena Machałek; (-) Krzysztof Maciejewski; (-) Ewa Malik; (-) Jerzy Małecki; (-) Gabriela Masłowska; (-) Jerzy Materna; (-) Grzegorz Matusiak; (-) Andrzej Matusiewicz; (-) Marek Matuszewski; (-) Kazimierz Matuszny; (-) Beata Mazurek; (-) Mieczysław Miazga; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Kazimierz Moskal; (-) Aleksander Mrówczyński; (-) Piotr Naimski; (-) Adam Ołdakowski; (-) Anna Paluch; (-) Marek Polak; (-) Piotr Polak; (-) Marcin Porzucek; (-) Grzegorz Puda; (-) Urszula Rusecka; (-) Bogdan Rzońca; (-) Jacek Sasin; (-) Łukasz Schreiber; (-) Wojciech Skurkiewicz; (-) Andrzej Smirnow; (-) Czesław Sobierajski; (-) Dariusz Starzycki; (-) Marek Suski; (-) Józefa Szczurek-Żelazko; (-) Jolanta Szczypińska; (-) Jarosław Szlachetka; (-) Andrzej Szlachta; (-) Krzysztof Szulowski; (-) Stanisław Szwed; (-) Ewa Szymańska; (-) Janusz Śniadek; (-) Robert Telus; (-) Ewa Tomaszewska; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr Uruski; (-) Piotr Uściński; (-) Robert Warwas; (-) Jan Warzecha; (-) Rafał Weber; (-) Jerzy Wilk; (-) Grzegorz Wojciechowski; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Sławomir Zawislak; (-) Łukasz Zbonikowski; (-) Jarosław Zieliński; (-) Maria Zuba; (-) Wojciech Zubowski.

Projekt z dnia

USTAWA

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego

Art. 1. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 704, 1592, 1991 i 2260) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8e dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. W przypadku zbywania przez przedsiębiorstwo górnicze kopalni, zakładu górniczego albo jego oznaczonej części, w skład którego wchodzi nieruchomości rolne, przepisów art. 2a ust. 1 i 4 oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2052 oraz z 2017 r. poz. 60) nie stosuje się.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do zbycia nieruchomości rolnych przez przedsiębiorstwo górnicze na podstawie zdarzeń prawnych określonych w art. 4 ust. 1 ustawy wskazanej w ust. 2, jeżeli ich nabywcą jest Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub przedsiębiorstwo górnicze.”;

2) art. 11b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Urlop górniczy, o którym mowa w art. 11a ust. 1 pkt 1, przysługuje pracownikowi zatrudnionemu pod ziemią w kopalni, zakładzie górniczym lub jego oznaczonej części, nabytych po dniu 1 stycznia 2015 r. przez przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 8 ust. 1, któremu ze względu na wiek, łączny staż pracy, w tym staż pracy w okresie pełnienia z wyboru funkcji związkowej w organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240), lub staż pracy pod ziemią wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy brakuje nie więcej niż cztery lata do nabycia prawa do emerytury - w wymiarze do czterech lat.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy oraz proponowane rozwiązania.

Celem projektu jest zmiana przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 704, 1592, 1991 i 2260) w zakresie niezbędnym do porządkowania majątku przedsiębiorstw górniczych.

Istotną część majątku przedsiębiorstw górniczych stanowią nieruchomości rolne, nie są one jednak wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej. Wyznaczone w koncesjach na wydobywanie kopalin tzw. tereny górnicze mogą obejmować różnego rodzaju nieruchomości, także grunty sklasyfikowane jako grunty rolne. W wielu przypadkach, ze względu na objęcie tych nieruchomości wpływami eksploatacji podziemnej, prowadzenie na nich działalności rolniczej nie jest możliwe (m.in. wskutek osiadania terenu, powstawania zapadlisk). Tereny dotknięte skutkami działalności górniczej wymagają najczęściej rekultywacji w celu przywróceniu im jakichkolwiek innych funkcji.

Przyjęte w 2016 r. rozwiązania legislacyjne, poprzez nowelizację ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (tj. z dnia 14 listopada 2016 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 2052) wprowadzają istotne obostrzenia w zakresie rozporządzania nieruchomościami rolnymi, ograniczając prawo do ich nabycia na rzecz rolników indywidualnych (art. 2 a ust. 1 ustawy), a wyjątkowo – za zgodą Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych – także na rzecz podmiotów nie posiadających takiego statusu (art. 2 ust. 4 ustawy), z zastrzeżeniem spełnienia przesłanek określonych w tym przepisie (m. in. zapewnienie rękojmi należytego prowadzenia działalności rolniczej). Przedsiębiorstwa górnicze ze swej istoty nie są w stanie spełnić tych przesłanek, jak również nie zostały objęte wyłączeniami określonymi w art. 2 a ust. 3 powołanej ustawy.

Objęcie nieruchomości rolnych stanowiących własność przedsiębiorców górniczych zakresem regulacji ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, ze względu na przedmiot działalności tych podmiotów bardzo utrudnia, a w niektórych przypadkach uniemożliwia ich zbycie i stanowi istotną przeszkodę w procesie porządkowania majątku tych spółek. W tym stanie rzeczy zachodzi uzasadniona konieczność wprowadzenia odrębnej regulacji adresowanej do przedsiębiorców górniczych poprzez zastosowanie wyłączenia przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Jednocześnie należy zauważyć, że ze względu na strukturę kapitałową przedsiębiorców górniczych, kontrolowanych bezpośrednio lub pośrednio przez Skarb Państwa, wprowadzenie odrębnej kategorii regulacji dla tych podmiotów nie prowadzi do naruszenia celów i interesów chronionych ustawą o kształtowaniu ustroju rolnego.

Ze względu na wskazane wyżej okoliczności proponuje się wprowadzenie do art. 8e ustępu 2 i 3, jako norm rzeczowo powiązanych z obecnym zakresem regulacji art. 8 e w obecnym brzmieniu (przewidującego już odrębny reżim rozporządzania w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność przedsiębiorców górniczych), a nie odrębnej nowelizacji ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Proponowane zmiany, poprzez wyłączenie stosowania art. 2 a ust. 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, umożliwiają zbywanie nieruchomości rolnych przez przedsiębiorstwa górnicze. W celu uniknięcia wątpliwości co do kwestii, czy zbycie nieruchomości rolnej wymaga odrębnej zgody Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych, wyłączono także stosowanie art. 2a ust. 4. Nadto, ze względu na fakt, iż rozporządzenia nieruchomościami rolnymi przez przedsiębiorstwa górnicze z uwagi na szeroki zakres i podstawy prawne prowadzonych działań restrukturyzacyjnych dokonywane są w oparciu o czynności prawne inne niż sprzedaż, konieczne jest także wyłączenie stosowania art. 4 ust. 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.

Celem projektu jest również zmiana przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w zakresie niezbędnym do tego, aby pracownicy zatrudnieni w kopalni, zakładzie górniczym lub jego oznaczonej części, nabytych po dniu 1 stycznia 2015 r. przez przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 8 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy, którzy na dzień nabycia pełni z wyboru funkcje związkowe w organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego, mogli skorzystać z urlopu górniczego, a także wypłacanych w okresie przebywania na urlopie górniczym świadczeń osłonowych. Pracownicy zatrudnieni pod ziemią w kopalni, przy spełnieniu wymagań określonych ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887), nabywają uprawnienia do emerytury górniczej. W momencie podjęcia się pełnienia funkcji w organizacji związkowej pracownik i podjęcia się obowiązku reprezentowania interesu załogi w celu realizacji zadań musi zrezygnować z pracy, która pozwala mu nabyć prawa do emerytury górniczej, do której nabyłby

prawa pozostając na swoim stanowisku pracy. Tym samym wliczając okres pracy w organizacji związkowej do łącznego stażu pracy projektowana nowelizacja umożliwi skorzystanie tym pracownikom z urlopu górniczego w wymiarze do 4 lat.

2. Ocena projektu.

Przyjęcie proponowanych zmian w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 704, 1592, 1991 i 2260) umożliwi zbywanie nieruchomości rolnych oraz pozwoli pracownikom pełniącym funkcje związkowe, na nabycie uprawnienia do skorzystania z urlopu górniczego.

3. Źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zmiana w art. 1 pkt 1 nie powoduje obciążenia budżetu państwa ani jst. Zmiany zawarte w art. 1 pkt 2 projektu zmiany ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz.U. z 2015 r. poz. 410, z późn. zm.) będą finansowane w ramach limitu wydatków budżetowych, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 22 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2015 r. poz. 143, z 2016 r. poz. 1592)

4. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Działania wprowadzone projektowaną zmianą ustawy stanowią dozwoloną pomoc publiczną, której zakres jest określony w Decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń.

Warszawa, 8 marca 2017 r.

BAS-WAPEiM-461/17

Tryb pilny

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna o zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Matusiak)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 704, ze zm.).

Projekt przewiduje wyłączenie regulacji pozwalającej nabyć nieruchomości rolną jedynie rolnikowi indywidualnemu. Wyłączenie ma dotyczyć sytuacji, w której przedsiębiorstwo górnicze zbywa kopalnię, zakład górniczy albo jego oznaczoną część, w skład którego wchodzi nieruchomości rolne. Wyłączenie ma dotyczyć także zbywania nieruchomości rolnych przez przedsiębiorstwo górnicze, na podstawie innej niż umowa sprzedaży czynności prawnej, jeżeli ich nabywcą będzie Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub przedsiębiorstwo górnicze.

Ponadto, projekt przewiduje przyznanie prawa do urlopu górniczego pracownikom którym ze względu na wiek oraz łączny staż pracy w okresie pełnienia z wyboru funkcji związkowej w organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240) brakuje nie więcej niż cztery lata do nabycia prawa do emerytury. Urlop górniczy byłby przyznawany w wymiarze do czterech lat.

Ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy przywołać:

- przepisy art. 107 i art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) dotyczące pomocy publicznej,
- decyzję Rady 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz. Urz. UE L 336 z 21.12.2010 r., s. 24),
- decyzję Komisji z dnia 23 listopada 2011 r. SA.33013 (2011/N - Polska - Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2011-2015 (znak: K(2011) 8280 wersja ostateczna corr.)¹,
- rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13.07.2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015 r., s. 9).

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

III.1. W myśl art. 107 ust. 1 TfUE, niezgodna z rynkiem wewnętrznym jest wszelka pomoc (1) przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która (2) sprzyja niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów i przez to (3) zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji a także (4) wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE (dalej: Trybunał, TS), pojęcie pomocy jest bardziej ogólne niż pojęcie subwencji. Obejmuje ono nie tylko świadczenia pozytywne, takie jak same subwencje, ale również interwencje, które w różnych formach zmniejszają obciążenia, jakim zazwyczaj podlega budżet przedsiębiorstwa, i które przez to – mimo że nie są subwencjami w ścisłym znaczeniu tego słowa – mają taki sam charakter i identyczne skutki.

Kolejną cechą wymaganą dla stwierdzenia, że środek ma charakter pomocy publicznej, jest jego selektywność. Środek jest selektywny, jeżeli w ramach danego systemu prawnego przepis krajowy może sprzyjać „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w porównaniu z innymi, które w świetle celu tego systemu znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. Nie stanowią natomiast pomocy państwa korzyści wynikające ze środka o ogólnym charakterze, mającego zastosowanie bez

¹ Zob. Opinia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 stycznia 2015 r. Nr 1/2015/P/IK (do druku sejmowego VII kadencji 3034).

rozdzielenia do wszystkich podmiotów². Okoliczność, że ilość przedsiębiorstw, które mogą domagać się przyznania przedmiotowego środka, jest bardzo znacząca, czy też że przedsiębiorstwa te należą do różnych sektorów, nie wystarcza jednak, by podać w wątpliwość selektywny charakter tego środka, a zatem by wykluczyć jego kwalifikację jako pomocy państwa. W wypadku gdy rozpatrywany środek podlega obiektywnym kryteriom stosowania horyzontalnego, okoliczność ta również nie podważa jego selektywnego charakteru, gdyż umożliwia ona jedynie wykazanie, że sporna pomoc stanowi część systemu pomocy, a nie pomoc indywidualną³.

Uznanie przepisu za „selektywny” wymaga uprzedniego ustalenia i poddania analizie regulacji powszechnej lub „normalnej”, mającej zastosowanie w danym państwie członkowskim. To właśnie w stosunku do tej regulacji należy następnie ocenić i ustalić ewentualny selektywny charakter korzyści przyznanych przez sporny przepis, wykazując, że stanowi on odstępstwo od regulacji zwykłej, ponieważ wprowadza zróżnicowanie podmiotów gospodarczych znajdujących się, w świetle celu wyznaczonego regulacji danego państwa członkowskiego, w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej⁴.

W odniesieniu do trzeciej i czwartej przesłanki uznania środka za pomoc w rozumieniu art. 107 TfUE, wymagają one, aby dany środek (3) zakłócał lub groził zakłóceniem konkurencji a także (4) wpływał na wymianę handlową między państwami członkowskimi. W orzecznictwie przyjmuje się, że dla stwierdzenia istnienia tych przesłanek nie jest konieczne wykazanie faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji, lecz jedynie potencjalnego wpływu pomocy na tę wymianę handlową i zakłócenie konkurencji⁵. Jednocześnie nie jest konieczne, by przedsiębiorstwa beneficjenci uczestniczyły same w wewnętrznej wymianie handlowej. Przyznane im korzyści mogą bowiem utrudniać wejście na rynek wewnętrzny danego państwa przedsiębiorcom z innych państw członkowskich, a także mogą ułatwić beneficjentom wejście na rynek innego państwa⁶. Co więcej, nawet pomoc o stosunkowo niewielkim znaczeniu może zostać uznana za wpływającą na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli w sektorze, w którym działają przedsiębiorstwa beneficjenci, istnieje silna konkurencja. Jeżeli korzyść jest ograniczona, konkurencja jest zakłócona w sposób ograniczony, niemniej jednak

² Wyrok Trybunału (wielka izba) z 15 listopada 2011 r. w sprawach *Komisja Europejska (C-106/09 P) i Królestwo Hiszpanii (C-107/09 P) przeciwko Government of Gibraltar i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej*, pkt. 73-75.

³ Wyrok Trybunału z 8 września 2011 r. w sprawie C-279/08 P *Komisja Europejska przeciwko Królestwu Niderlandów*, pkt 50.

⁴ Wyrok Trybunału z 18 lipca 2013 r. w sprawie C-6/12 P *Oy*, pkt 19.

⁵ Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 4 września 2009 r. w sprawie T 211/05 *Republika Włoska przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, pkt 152.

⁶ Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 4 września 2009 r. w sprawie T 211/05 *Republika Włoska przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, pkt 153.

pozostaje ona zakłócona, natomiast zakaz przewidziany w art. 107 TfUE znajduje zastosowanie do wszelkiej pomocy, która zakłóca konkurencję lub stwarza ryzyko zakłócenia konkurencji, bez względu na to jaka jest jej kwota, w zakresie, w jakim wpływa ona na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi⁷.

Przepis art. 107 ust. 3 TfUE wymienia kategorie pomocy, które mogą zostać uznane przez Komisję za zgodne z rynkiem wewnętrznym. Upoważnia również Radę do określenia, w drodze decyzji, innych, nie przewidzianych Traktatem rodzajów pomocy, które mogą być uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym.

Zgodnie z art. 108 ust. 3 TfUE Komisja Europejska jest informowana, w odpowiednim czasie do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Państwo członkowskie nie może wprowadzić w życie planowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

III.2 Należy zaznaczyć, że w odniesieniu do sektora węglowego zastosowanie znajduje jeszcze decyzja Rady 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla.

Decyzja dopuszcza pomoc związaną z zamykaniem niekonkurencyjnych kopalń. Pomoc taka może zostać uznana za zgodną z właściwym funkcjonowaniem rynku wewnętrznego, jeśli jest zgodna z przepisami decyzji. Pomoc może pokrywać wyłącznie koszty związane z węglem do produkcji energii elektrycznej, skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej, produkcji koksu i opalania pieców hutniczych w przemyśle stalowym, w przypadku gdy takie zastosowanie ma miejsce w Unii (art. 2 decyzji). Aby pomoc na zamknięcie kopalń została uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, musi ona być przeznaczona konkretnie na pokrycie bieżących strat produkcyjnych jednostki produkcyjnej węgla i musi spełniać warunki określone w art. 3 decyzji. Jednym z tych warunków jest obowiązek przedstawienia przez państwo członkowskie planu podjęcia działań na przykład w dziedzinie efektywności energetycznej, energii odnawialnej lub wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, mających na celu złagodzenie oddziaływania na środowisko produkcji węgla przez jednostkę produkcyjną węgla, na której zamknięcie udzielana jest pomoc.

Decyzja dopuszcza także przyznanie pomocy na pokrycie kosztów nadzwyczajnych. Zgodnie z art. 4 decyzji pomoc państwa przyznana przedsiębiorstwom, które prowadzą lub prowadziły działalność związaną z produkcją węgla, w celu umożliwienia im pokrycia kosztów powstających lub

⁷ Wyrok Sądu pierwszej instancji z dnia 4 września 2009 r. w sprawie T 211/05 *Republika Włoska przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich*, pkt. 154-155.

powstałych w wyniku zamknięcia jednostek produkcyjnych węgla, które to koszty nie są związane z bieżącą produkcją, może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, pod warunkiem że wypłacana kwota nie przekracza tych kosztów. Postanowienie to nie ma zastosowania do kosztów wynikających z braku zgodności z przepisami o ochronie środowiska. Zgodnie z załącznikiem do decyzji pomoc taka może być udzielana m.in. na pokrycie kosztów wypłat świadczeń socjalnych, wynikających z przejścia na emerytury pracowników przed osiągnięciem przewidzianego w prawie wieku emerytalnego, wypłat emerytur i świadczeń, poza systemem ustawowym, pracownikom, którzy stracili lub tracą pracę oraz pracownikom uprawnionym do takich wypłat przed zamknięciem kopalni, dostawy darmowego węgla dla pracowników, którzy stracili lub tracą pracę i dla pracowników uprawnionych do takich dostaw przed zamknięciem kopalni, lub ekwiwalentu pieniężnego, dodatkowych podziemnych prac zabezpieczających, wynikających z zamknięcia jednostek produkcyjnych węgla.

Zgodnie z art. 7 decyzji oprócz rozporządzenia Rady 2015/1589 pomoc, o której mowa w decyzji, podlega przepisom szczególnym w niej zawartym. Państwa członkowskie, które zamierzają przyznać pomoc na zamknięcie, o której mowa w art. 3 decyzji, zgłaszają Komisji plan zamknięcia odnośnych jednostek produkcyjnych węgla. Państwa członkowskie zgłaszają Komisji wszelkie zmiany planu zamknięcia. Państwa członkowskie zgłaszają wszelką pomoc, jaką zamierzają przyznać na rzecz przemysłu węglowego na mocy decyzji w danym roku produkcyjnym węgla.

III.3. Przewidziane w projekcie przyznawanie przedsiębiorstwom górniczym wsparcie, polegające na udzieleniu dotacji z budżetu państwa na finansowanie świadczeń socjalnych dla dodatkowej kategorii pracowników uprawnionych do urlopu górniczego (art. 11c ust. 1 i ust. 4 ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w związku z projektowanym art. 1 pkt. 2 projektu ustawy oraz w związku z art. 25 ust. 1 i ust. 1¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych; Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) spełnia przedstawione w punkcie III.1. opinii kryteria uznania za pomoc publiczną: pochodzi z budżetu państwa, jest selektywne (dotyczy wyłącznie ściśle określonych przedsiębiorstw górniczych likwidujących kopalnię, zakład górniczy lub jego oznaczoną część), grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi, bowiem dotyczy przedsiębiorstw prowadzących działalność na rynku otwartym na konkurencję, a zatem wzmacnia ich pozycję i zakres działania w porównaniu do przedsiębiorstw niekorzystających z pomocy⁸.

⁸ Por. opinię Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 stycznia 2015 r. Nr 1/2015/P/IK do projektu ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015 oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3034).

Pomoc udzielana na mocy obowiązującej ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego została zaakceptowana przez Komisję Europejską⁹. Jednak zgodnie z art. 7 decyzji Rady 2010/787/UE oraz art. 2 ust. 1 w związku z art. 1 lit. c rozporządzenia Rady 2015/1589 zmiana pomocy również wymaga zgłoszenia Komisji i uzyskania jej akceptacji.

Przed dokonaniem notyfikacji projektowanej pomocy Komisji Europejskiej należy wystąpić, w trybie art. 16a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1808, ze zm.), do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o opinię o projekcie. Opinia ta zawierać będzie w szczególności stanowisko, czy projekt przewiduje udzielenie pomocy publicznej i czy jest ona zgodna ze wspólnym rynkiem.

III.4. Udzielenie pomocy niezgodnie z procedurą przewidziana w art. 108 ust. 3 TfUE zagrożone jest sankcją w postaci nakładanego przez Komisję na państwo członkowskie obowiązku windykacji udzielonej pomocy (art. 16 rozporządzenia 2015/1589).

IV. Konkluzja

Przedstawiony poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego zawiera przepisy objęte zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej. Projekt przewiduje udzielanie pomocy publicznej. Z tego powodu konieczne jest notyfikowanie projektu Komisji Europejskiej. Przed dokonaniem notyfikacji Komisji Europejskiej konieczne jest wystąpienie o opinię do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt

⁹ Zob. np. decyzję Komisji Europejskiej z dnia 18 listopada 2016 r. SA.41161 (2015/IN) – Polska – Pomoc publiczna dla polskiego górnictwa węgla kamiennego w latach 2015–2018 (znak: C(2016) 7510 wersja ostateczna).

Warszawa, 8 marca 2017 r.

BAS-WAPEiM-462/17

Tryb pilny

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Matusiak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2016 r. poz. 704, ze zm.).

Projekt przewiduje wyłączenie regulacji pozwalającej nabyć nieruchomości rolną jedynie rolnikowi indywidualnemu. Wyłączenie ma dotyczyć sytuacji, w której przedsiębiorstwo górnicze zbywa kopalnię, zakład górniczy albo jego oznaczoną część, w skład którego wchodzi nieruchomości rolne. Wyłączenie ma dotyczyć także zbywania nieruchomości rolnych przez przedsiębiorstwo górnicze, na podstawie innej niż umowa sprzedaży czynności prawnej, jeżeli ich nabywcą będzie Skarb Państwa, państwowa osoba prawna lub przedsiębiorstwo górnicze.

Ponadto, projekt przewiduje przyznanie prawa do urlopu górniczego pracownikom którym ze względu na wiek oraz łączny staż pracy w okresie pełnienia z wyboru funkcji związkowej w organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240) brakuje nie więcej niż cztery lata do nabycia prawa do emerytury. Urlop górniczy byłby przyznawany w wymiarze do czterech lat.

Projekt jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej jednak nie zawiera przepisów mających na celu jego wykonanie.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt

